P9_TA(2023)0248

Situația din Nicaragua

Rezoluția Parlamentului European din 15 iunie 2023 referitoare la situația din Nicaragua (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Nicaragua, în special cea din 16 decembrie 2021 referitoare la Nicaragua ([1]), cea din 9 iunie 2022 referitoare la instrumentalizarea justiției ca instrument represiv în Nicaragua ([2]) și cea din 22 septembrie 2022 referitoare la Nicaragua, în special arestarea episcopului Rolando Álvarez ([3]),

— având în vedere declarațiile Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și ale purtătoarei sale de cuvânt cu privire la Nicaragua, mai ales declarația din 4 august 2022 referitoare la închiderea unor posturi de radio și organizații ale societății civile, declarația din 10 februarie 2023 referitoare la eliberarea prizonierilor politici, declarația din 16 februarie 2023 referitoare la retragerea cetățeniei opozanților politici și declarația din 18 aprilie 2023 referitoare la împlinirea a cinci ani de la debutul protestelor la nivel național,

— având în vedere Acordul de instituire a unei asocieri între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și America Centrală, pe de altă parte ([4]),

— având în vedere regulamentele și deciziile Consiliului privind adoptarea unor măsuri restrictive împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și a abuzurilor împotriva drepturilor omului ce au loc în Nicaragua și decizia Consiliului din 13 octombrie 2022 de prelungire a acestor sancțiuni până la 15 octombrie 2023 ([5]),

— având în vedere raportul Grupului de experți în domeniul drepturilor omului al ONU privind Nicaragua din 2 martie 2023,

— având în vedere declarațiile din 9 mai 2022 și 2 iunie 2023 ale purtătorului de cuvânt al Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului,

— având în vedere decizia din 8 februarie 2023 a primei secții penale a Curții de Apel din Managua privind expulzarea a 222 de trădători de țară și declarația din 15 februarie 2023 a președintelui completului de judecată din cadrul Curții de Apel din Managua cu privire la punerea sub acuzare a 94 de trădători de țară,

— având în vedere declarațiile Comisiei Interamericane a Drepturilor Omului, în special cea din 13 februarie 2023 în care salută eliberarea prizonierilor politici din Nicaragua, dar respinge lipsirea arbitrară de naționalitate, cea din 17 februarie 2023, în care condamnă amplificarea încălcărilor drepturilor omului în Nicaragua, și cea din 18 aprilie 2023, care marchează cinci ani de la izbucnirea crizei drepturilor omului din Nicaragua,

— având în vedere rapoartele Mecanismului special de monitorizare pentru Nicaragua,

— având în vedere Pactul internațional din 1966 cu privire la drepturile civile și politice, regulile minime standard ale Organizației Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților din 2015 (regulile Nelson Mandela), regulile Organizației Națiunilor Unite privind tratamentul deținutelor și măsurile neprivative de libertate pentru infractoare din 2010 (regulile Bangkok) și Convenția de la Viena din 1969,

— având în vedere Convenția ONU din 1984 împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante,

([1]) JO C 251, 30.6.2022, p. 134.
([2]) JO C 493, 27.12.2022, p. 100.
([3]) JO C 125, 5.4.2023, p. 76.
([4]) JO L 346, 15.12.2012, p. 3.
([5]) JO L 268, 14.10.2022, p. 22.

— având în vedere Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948 și Convenția americană privind drepturile omului (Pactul de la San Jose) din 1969,

— având în vedere articolul 132 alineatele (2) și (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât din 2018, regimul nicaraguan a încarcerat, hărțuit și intimidat sistematic, în repetate rânduri și arbitrar persoanele care și-au manifestat intenția de a candida la alegerile prezidențiale, liderii opoziției și liderii religioși, precum și liderii studenților și cei din mediul rural, populația indigenă, persoanele LGTBI, jurnaliștii, apărătorii drepturilor omului, organizațiile societății civile, reprezentanții mediului de afaceri și toate celelalte voci critice din țară; întrucât situația din Nicaragua continuă să se deterioreze;

B. întrucât încălcările drepturilor omului și abuzurile comise începând din aprilie 2018 nu sunt un fenomen izolat, ci mai degrabă rezultatul unui proces dinamic de desființare a separării puterilor și a garanțiilor democratice și de concentrare totală a puterii în persoanele președintelui și vicepreședintei Republicii Nicaragua;

C. întrucât la 9 februarie 2023 regimul Ortega-Murillo a expulzat în Statele Unite 222 de prizonieri politici deținuți arbitrar, inclusiv personalități politice și persoane care și-au manifestat intenția de a candida la alegerile prezidențiale din 2021, jurnaliști, apărători ai drepturilor omului și demonstranți de la protestele din 2018; întrucât toți au fost declarați „trădători în țară” și le-a fost retrasă cetățenia;

D. întrucât episcopul Rolando Álvarez a refuzat exilul din Nicaragua și, ca pedeapsă, a fost condamnat la 10 februarie 2023 la 26 de ani de închisoare și a fost privat de cetățenie și de drepturile sale politice, după ce a fost condamnat pentru acuzații de „trădare”, „subminare a integrității naționale” și „răspândire de știri false”; întrucât Rolando Álvarez se află în prezent în închisoarea La Modelo și din 25 martie 2023 nu mai are voie să primească nicio vizită; întrucât continuă represiunile împotriva bisericii, deși aceasta a avut un rol de mediator în dialogul național din 2018, călugărițele fiind expulzate și fiind arestați mai mulți preoți și angajați ai bisericii; întrucât în aprilie Vaticanul și-a închis ambasada din Nicaragua, după ce regimul acestei țări a propus suspendarea relațiilor diplomatice;

E. întrucât, pe lângă Rolando Álvarez, la 30 aprilie 2023 se aflau în continuare în detenție în condiții inacceptabile cel puțin 46 de prizonieri politici, inclusiv unii deținuți din 2018, în urma unor procese desfășurate cu ușile închise care nu au respectat garanțiile elementare ale unui proces corect; întrucât acest cadru de represiune practicată de stat a fost instaurat cu complicitatea clară a sistemului judiciar;

F. întrucât la 15 februarie 2023 li s-a retras cetățenia și li s-au confiscat bunurile altor 94 de opozanți politici, după ce au fost acuzați de uneltire pentru subminarea integrității naționale și de răspândire a unor informații eronate; întrucât circa o treime din aceștia rămân în Nicaragua;

G. întrucât mai multe țări au oferit naționalitate, cetățenie sau protecție temporară cetățenilor nicaraguani pe care regimul lui Daniel Ortega și al lui Rosario Murillo i-a făcut apatrizi; întrucât Spania a oferit cetățenie celor 222 de exilați;

H. întrucât în mai 2023 s-a relatat că 63 de persoane din întreaga țară au fost arestate samavolnic și acuzate de „uneltire pentru subminarea integrității naționale” și de „răspândirea de știri false”, acuzații de care se folosește regimul pentru a-și reduce la tăcere criticii;

I. întrucât la 9 și 11 mai 2023 Curtea Supremă din Nicaragua a hotărât că 26 de avocați și notari cu o atitudine critică față de regim, printre care și unii dintre cei mai importanți apărători ai drepturilor omului din această țară, nu mai pot practica dreptul în Nicaragua;

J. întrucât din aprilie 2018 guvernul nicaraguan a închis peste 3 300 de organizații și fundații non-profit, inclusiv organizații ale femeilor și organizații asociate Bisericii Catolice, lăsând nenumărate persoane fără acces la serviciile sau ajutorul pe care le ofereau; întrucât statutul juridic al mai multor universități a fost revocat pentru a anula opoziția studenților; întrucât și unele organe de presă au fost obligate să se închidă;

K. întrucât la 9 iunie 2023 guvernul din Nicaragua a confiscat proprietăți aparținând celor 222 de prizonieri politici care fuseseră exilați forțat în februarie, după ce au fost condamnați pentru „comiterea de acte împotriva suveranității, independenței și autodeterminării națiunii”;

L. întrucât, după cum a afirmat înaltul comisar al ONU pentru refugiați, retragerea cetățeniei apărătorilor drepturilor omului și a disidenților pe motive arbitrare încalcă dreptul internațional, în special articolul 15 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și Convenția din 1954 privind statutul apatrizilor și Convenția din 1961 privind reducerea cazurilor de apatridie; întrucât Nicaragua este parte la toate instrumentele menționate mai sus;

M. întrucât Grupul de experți în domeniul drepturilor omului al ONU privind Nicaragua și-a publicat primul raport privind situația din Nicaragua, care descrie modurile în care agenții poliției și ai sistemului penitenciar național și membrii grupărilor armate pro-regim au comis execuții extrajudiciare, au făcut arestări arbitrare și au săvârșit acte de tortură fizică și psihologică, inclusiv acte de violență sexuală și de gen, în contextul arestării, interogării și detenției opozanților politici;

N. întrucât la 28 septembrie 2022 regimul nicaraguan a luat decizia nejustificată de a-l expulza pe șeful Delegației UE în Nicaragua și de a întrerupe relațiile diplomatice cu Regatul Țărilor de Jos; întrucât UE a răspuns, la rândul ei, declarând-o *persona non grata* pe șefa Misiunii Republicii Nicaragua pe lângă UE;

O. întrucât în 2022 fluxul de cetățeni nicaraguani care migrează în alte țări ca urmare a crizei politice, sociale, a drepturilor omului și economice a crescut; întrucât din 2018 peste 192 000 de nicaraguani au fugit în Costa Rica, fie ca solicitanți de azil, fie ca refugiați; întrucât această tendință ar putea submina sistemul de azil costarican și ar putea împovăra excesiv rețelele de sprijin din țară;

P. întrucât, de la începutul războiului de agresiune ilegal, neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, regimul Ortega-Murillo a sprijinit în mod sistematic regimul rus în rezoluțiile ONU; întrucât Rusia a sprijinit Nicaragua cu echipamente militare și continuă să mențină o prezență militară rusă în țară; întrucât faptul că între Rusia și Nicaragua s-au semnat mai multe memorandumuri întărește dovezile clare ale faptului că între regimul Ortega-Murillo și regimul Putin există o relație puternică și sprijin reciproc,

1. condamnă hotărât faptul că regimul nicaraguan încalcă pe scară largă, sistematic și intenționat drepturile omului ale populației din Nicaragua pe motive pur politice; subliniază că aceste încălcări constituie crime împotriva umanității, după cum a declarat Grupul de experți în domeniul drepturilor omului al ONU privind Nicaragua; condamnă practicile de care se folosește regimul pentru a reduce la tăcere populația; își reafirmă solidaritatea și sprijinul permanent și de neclintit pentru populația nicaraguană;

2. ia act de eliberarea a 222 de prizonieri politici, dar condamnă decizia regimului nicaraguan de a-i deporta, de a le retrage naționalitatea și drepturile civile și politice, de a le îngheța activele și de a le confisca bunurile; reamintește autorităților nicaraguane că dreptul internațional interzice lipsirea arbitrară de naționalitate și invită autoritățile nicaraguane să anuleze imediat aceste măsuri și să pună capăt persecuției din motive politice a disidenților și a apărătorilor drepturilor omului și represaliilor din aceleași motive împotriva lor;

3. se declară îngrijorat de starea de „moarte cetățenească” a celor care au fost privați de naționalitate, dar au rămas în Nicaragua; invită guvernul nicaraguan să garanteze viața și integritatea apărătorilor drepturilor omului care rămân în Nicaragua, inclusiv, printre alții, ale Vilmei Nuñez de Escorcia;

4. își exprimă îngrijorarea față de situația rudelor din Nicaragua ale celor expulzați și de situația celor care rămân în țară și sunt persecutați, precum și a familiilor lor; evidențiază că trebuie să se înlesnească procesele de reîntregire a familiei; accentuează, de asemenea, că este important să se monitorizeze starea de bine a celor 222 de nicaraguani care au fost deportați inițial în SUA și a nicaraguanilor cărora li s-a retras cetățenia;

5. cere să se dovedească faptul că episcopul Rolando Álvarez este în viață; cere din nou ca acesta să fie eliberat de îndată și necondiționat, la fel ca toți prizonierii politici, activiștii opoziției, apărătorii drepturilor omului și ai mediului, membrii Bisericii Catolice și ziariștii deținuți arbitrar, și să se anuleze toate acțiunile în justiție în derulare care le-au fost intentate și a sentințelor pronunțate împotriva lor, precum și ca toți refugiații și persoanele exilate să revină în siguranță în țară;

6. condamnă abuzurile psihologice și fizice neîntrerupte pe care le suferă toți deținuții din partea poliției și a autorităților penitenciare, ale căror ținte de predilecție sunt femeile și membrii comunității LGBTI, precum și detenția fără drept de comunicare în care se află unii dintre aceștia atunci când nu au acces la avocați, la rude sau la îngrijiri medicale; cere ca familiile să fie ținute la curent cu starea de sănătate a celor dragi aflați în detenție; reamintește regimului nicaraguan că este răspunzător de asigurarea faptului că condițiile de detenție îi respectă obligațiile internaționale în materie de drepturi ale omului și standarde precum regulile minime standard ale ONU privind tratamentul deținuților (regulile Nelson Mandela);

7. își exprimă îngrijorarea cu privire la manipularea dreptului penal și la folosirea sistemului judiciar ca instrument de incriminare a exercitării drepturilor civile și politice, precum și a libertății religioase sau de convingere; solicită abrogarea legilor restrictive adoptate din 2018, care restrâng în mod nejustificat spațiul civic și democratic; invită autoritățile nicaraguane să susțină și să respecte drepturile omului și să permită poporului nicaraguan să-și exercite drepturile civile și politice; cere insistent autorităților nicaraguane să acorde acces neîngrădit în țară organizațiilor internaționale și organizațiilor societății civile;

8. invită regimul nicaraguan să înceteze închiderea arbitrară a ONG-urilor și a organizațiilor societății civile și să restabilească statutul juridic al tuturor organizațiilor, partidelor politice, organizațiilor religioase, asociațiilor și organelor de mass-media, universităților și organizațiilor pentru drepturile omului care au fost închise arbitrar, precum și să le restituie toate bunurile, activele, documentele și echipamentele care au fost confiscate nejustificat și să le restabilească statutul juridic legitim;

9. invită UE și statele sale membre să prevadă garanții speciale privind respectarea drepturilor omului pentru fondurile europene alocate, inclusiv atunci când aceste fonduri sunt alocate prin intermediul unor instituții multilaterale și financiare, cum ar fi Banca Americii Centrale pentru Integrare Economică, și să monitorizeze strict respectarea, astfel încât aceste fonduri să nu contribuie la întărirea regimului nicaraguan;

10. subliniază și salută rolul esențial al societății civile, al apărătorilor drepturilor omului și ai mediului, al Bisericii Catolice și al jurnaliștilor din Nicaragua; cere Serviciului European de Acțiune Externă și Comisiei să își intensifice dialogul periodic cu aceștia, să întărească mecanismele de susținere a activității lor, care este de importanță fundamentală, și să monitorizeze îndeaproape situația de la fața locului, inclusiv prin monitorizarea proceselor și prin vizite la liderii opoziției și la criticii guvernului aflați în închisoare sau în arest la domiciliu; invită UE și statele sale membre să facă uz de toate instrumentele de care dispun, inclusiv de vize, pentru a facilita mobilitatea apărătorilor drepturilor omului și a altor persoane aflate în pericol și pentru a asigura continuitatea activității acestora;

11. invită Comisia, Serviciul European de Acțiune Externă și statele membre să acorde mai mult sprijin membrilor opoziției nicaraguane aflați în prezent în exil, precum și să își mențină colaborarea strânsă cu și sprijinul pentru țările care primesc un număr substanțial de migranți care fug din calea regimului nicaraguan, îndeosebi Costa Rica; cere ca Comisia și statele membre să stabilească și să faciliteze, prin intermediul agențiilor lor de cooperare pentru dezvoltare, programe speciale de sprijinire a dezvoltării educaționale a tinerilor și studenților nicaraguani care au fost lipsiți de dreptul la educație;

12. invită UE să susțină și să se implice activ în orice perspectivă de dialog național semnificativ și să insiste în continuare asupra unor condiții *sine qua non* ale dialogului, printre care și eliberarea prizonierilor politici deținuți arbitrar, restabilirea statului de drept și a libertăților, încetarea represiunii și a fricii, restabilirea statutului juridic al partidelor și organizațiilor politice care au fost scoase abuziv în afara legii, revenirea tuturor exilaților, fără nicio excepție și cu garanții depline, revenirea în țară a organismelor internaționale din domeniul drepturilor omului și organizarea de alegeri libere, corecte și transparente;

13. invită regimul nicaraguan să pună în aplicare recomandările formulate de Grupul de experți în domeniul drepturilor omului al ONU privind Nicaragua în raportul său, precum și pe cele formulate de Înaltul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului; cere insistent instituțiilor nicaraguane să pună capăt impunității pentru încălcările grave ale drepturilor omului și abuzurile împotriva acestora și să le ofere victimelor acces la justiție și la despăgubiri integrale; consideră binevenită reînnoirea mandatului Grupului de experți în domeniul drepturilor omului al ONU privind Nicaragua și cere ca UE și statele sale membre să îi sprijine în continuare activitatea, care este de importanță fundamentală;

14. atrage atenția asupra instrumentalizării continue a sistemului judiciar și asupra complicității judecătorilor în acest sens; își reiterează apelul ca judecătorii și procurorii să fie incluși rapid pe lista persoanelor sancționate de UE și ca lista persoanelor și entităților sancționate să fie extinsă pentru a-i include pe Daniel Ortega și cercul său restrâns;

15. accentuează că viitorul summit dintre UE și Comunitatea Statelor Latinoamericane și Caraibiene (CELAC) reprezintă un prilej de a susține principiile statului de drept, democrației și drepturilor omului și cere ca toți participanții să respecte aceste principii; accentuează că acest lucru nu va fi posibil fără participarea cu adevărat transparentă, totală și reală a societății civile; cere ca la summitul UE-CELAC să se facă o declarație în care să se ceară să se respecte așa cum se cuvine drepturile omului în ambele regiuni, în special în Nicaragua; reamintește că, potrivit Acordului de asociere dintre UE și țările din America Centrală, Nicaragua trebuie să respecte și să consolideze aceste principii; cere din nou ca, având în vedere circumstanțele actuale, să fie activată clauza democratică din Acordul de asociere;

16. invită statele membre să pornească de la dovezile colectate de Grupul de experți în domeniul drepturilor omului al ONU privind Nicaragua referitoare la crimele împotriva umanității comise de autoritățile nicaraguane și să susțină stoparea impunității în Nicaragua, inclusiv prin deschiderea unor anchete oficiale și prin introducerea de acțiuni în justiție împotriva celor responsabili, cu ajutorul exercitării competenței universale; încurajează statele membre să aducă Nicaragua în fața Curții Internaționale de Justiție pentru că a încălcat Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, la care Nicaragua este parte;

17. condamnă sprijinul necondiționat al regimului nicaraguan pentru războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și se declară îngrijorat de asistența militară acordată de Rusia pentru reprimarea în continuare a populației nicaraguane; regretă că Nicaragua este tot mai izolată de comunitatea internațională; condamnă retorica agresivă a autorităților nicaraguane; afirmă din nou că principiul universalității drepturilor omului este piatra de temelie a dreptului internațional;

18. cere din nou extrădarea imediată a lui Alessio Casimirri către Italia;

19. solicită Conferinței președinților să autorizeze o misiune de informare pentru a monitoriza situația din Nicaragua;

20. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre, secretarului general al Organizației Statelor Americane, Adunării Parlamentare Euro-Latinoamericane, Parlamentului Central American, președinției provizorii a Comunității Statelor Latinoamericane și Caraibiene, Vaticanului și Guvernului și Parlamentului Republicii Nicaragua.